

การประเมินและปรับปรุงหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช*

The Evaluation and Improvement of Master of Education Program in Educational Administration of Sukhothai Thammatirat Open University

ชูชาติ พ่วงสมจิตร (Choochat Phuangsomjit)**

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาบริหารการศึกษา และ 2) ปรับปรุงหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาบริหารการศึกษา โดยแบ่งการดำเนินงานออกเป็น 2 ระยะ คือ 1) ระยะประเมินหลักสูตร กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษามหาบัณฑิต ผู้ใช้มหาบัณฑิต และอาจารย์ประจำหลักสูตร จำนวนทั้งสิ้น 388 คน 2) ระยะการปรับปรุงหลักสูตร ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน และอาจารย์ประจำหลักสูตร จำนวน 6 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม 4 ฉบับ และ แนวคำถามการสนทนากลุ่ม 1 ฉบับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า 1) ผลการประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาบริหารการศึกษา ตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างผ่านเกณฑ์การประเมินทุกด้านและทุกข้อ ยกเว้น ด้านความสอดคล้องของหลักสูตรกับนโยบายและกฎหมายการศึกษา 2) มีการนำผลการประเมินมาปรับปรุงหลักสูตร ในสาระสำคัญ 2 ประการ คือ 2.1) เขียนวัตถุประสงค์ คำอธิบายชุดวิชาของชุดวิชาต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับความรู้ และมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ และ 2.2) ตรวจสอบหลักสูตรให้ตรงกับเกณฑ์และมาตรฐานที่สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา และคุรุสภากำหนด ทั้ง ด้านโครงสร้าง ด้านมาตรฐานความรู้และการปฏิบัติการวิชาชีพการบริหารการศึกษา และด้านมาตรฐานการผลิต

คำสำคัญ : การประเมินหลักสูตร การปรับปรุงหลักสูตร หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตแขนงวิชาบริหารการศึกษา

* วัตถุประสงค์ของการเขียนบทความนี้เพื่อเผยแพร่รายงานการวิจัย เรื่อง การประเมินและปรับปรุงหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาบริหารการศึกษา ซึ่งเป็นงานวิจัยประเภทการวิจัยสถาบัน ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ประจำปีงบประมาณ 2559

** รองศาสตราจารย์ ประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช e-mail: choo_2500@yahoo.com
(Associate Professor in School of Educational Studies, Sukhothai Thammatirat Open University)

Abstract

The purposes of this research were 1) to evaluate the Master of Education Program in Educational Administration and 2) to improve the Master of Education Program in Educational Administration. The research divided into 2 stages; the evaluation stage and the improvement stage. The research sample in evaluation stage consisted of 388 Master graduate, graduate employers, and program lecturers. The improvement stage key informants comprised 5 experts and 6 program lecturers. The research instruments were 4 rating scale questionnaires and a focus group discussion question form. Statistics used for quantitative data analysis were frequency, percentage, mean, and standard deviation. The research employed content analysis for qualitative data.

The research findings revealed that 1) the overall and every aspect of program evaluation as perceived by the sample was rated at the pass level except the curriculum correspond to the education regulation and policy. 2) When the program improvement was considered, it was found that the program should be significantly improved on two matters; 2.1) the improvement on objective and course description correspond to knowledge and learning standards, and 2.2) the validity check of the correspondent of program and standard and criteria of Office of the Higher Education Commission and The Teachers' Council of Thailand in program structure, knowledge standard and professional practicum in educational administration as well as production standard.

Keywords: program evaluation, program improvement, Master of Education Program in Educational Administration

บทนำ

หลักสูตรเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการจัดการศึกษา เพราะหลักสูตรเป็นเสมือนแผนแม่บทที่กำหนดจุดมุ่งหมายของการศึกษา เนื้อหาสาระ กิจกรรม และมวลประสบการณ์เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการศึกษาให้แก่บุคคล (Schaffazick and Hampoon, 1975: 1) หลักสูตรจึงเป็นหัวใจสำคัญของการจัดการศึกษา เพราะถ้าปราศจากหลักสูตรการศึกษาก็ดำเนินไปไม่ได้ ดังนั้น เมื่อมีการจัดการศึกษาก็ต้องมีการจัดหลักสูตรควบคู่ไปเสมอ เพื่อเป็นแนวทางให้การจัดการศึกษาบรรลุจุดมุ่งหมาย และหลักสูตรที่ใช้นั้นก็จะต้องมีการประเมินหลักสูตรเพื่อให้เห็นว่าหลักสูตรดังกล่าวมีผลการดำเนินการอย่างไร ดำเนินการได้ตรงตามปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตรหรือไม่ สนองต่อความต้องการของผู้เรียนและผู้เกี่ยวข้องมากน้อยเพียงใดเหมาะสมสอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงและแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นในอนาคตหรือไม่

การประเมินหลักสูตรเป็นกิจกรรมที่สำคัญและจำเป็นต่อการพัฒนาหลักสูตรอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เมื่อมีการสร้างหลักสูตรขึ้นมาแล้ว แม้ว่าจะเขียนหลักสูตรไว้อย่างดีเลิศเพียงใด ก็มีโอกาสรับประกันได้ว่าจะเกิดสัมฤทธิ์ผลตามที่เขียนไว้ ซึ่งอาจมาจากเหตุผลหลายประการ เช่น อาจารย์ผู้สอนอาจไม่เปลี่ยนพฤติกรรมการสอน การนำหลักสูตรไปใช้ไม่เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร มีการดำเนินการที่ผิดเพี้ยนไปจากปรัชญา หรือวัตถุประสงค์ของหลักสูตร หรือแม้กระทั่งความต้องการของสังคมเปลี่ยนแปลงไปจนทำให้หลักสูตรไม่เหมาะสมกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะไม่มีทางทราบได้เลยหากไม่มีการประเมินหลักสูตร ดังที่ วิชัย วงษ์ใหญ่ (2525: 203) ได้กล่าวไว้ว่า การประเมินหลักสูตรจะทำให้ทราบปัญหา และแนวทางปรับปรุงหลักสูตรให้ชัดเจนขึ้น เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรให้ดีและเหมาะสมต่อไป เพราะการประเมินหลักสูตรเป็นการพิจารณาเกี่ยวกับคุณค่าของหลักสูตรโดยใช้ผลการวัดในแง่มุมต่าง ๆ ของสิ่งที่ประเมินเพื่อนำมาพิจารณาสรุปรวมกันว่าจะให้คุณค่าของหลักสูตรที่พัฒนานั้นว่ามีคุณภาพตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ หรือต้องปรับปรุงแก้ไขต่อไป นอกจากนี้การประเมินหลักสูตรยังถูกกำหนดไว้ในเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาว่าต้องมีการประเมินเพื่อพัฒนาหลักสูตรทุก 5 ปี ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2554 และประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ.2558

หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาบริหารการศึกษา หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2554 เป็นหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาที่เปิดสอนมาตั้งแต่ภาคต้น ปีการศึกษา 2554 ปรัชญาของหลักสูตร คือ “พัฒนาผู้บริหารทางการศึกษาด้วยระบบการศึกษาทางไกล” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อผลิตมหาบัณฑิตทางการบริหารการศึกษาให้มีสมรรถนะ 5 ประการ ได้แก่ 1) มีความรู้เกี่ยวกับหลักการและทฤษฎีการบริหาร และสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการประกอบวิชาชีพบริหารการศึกษา 2) มีความรู้ความสามารถในการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้หรือใช้ผลงานวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 3) มีวิสัยทัศน์ มีความรู้ความสามารถ และทักษะทางการบริหารตามมาตรฐานวิชาชีพบริหารการศึกษา 4) มีทักษะและความสามารถในการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา การบริหารทรัพยากรการศึกษา และการใช้เทคโนโลยีและสารสนเทศเพื่อการบริหารการศึกษา และ 5) มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีมนุษยสัมพันธ์ มีคุณธรรมและจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบริหารการศึกษา โดยหลักสูตรดังกล่าวจัดการเรียนการสอนโดยใช้ระบบการสอนทางไกลตามรูปแบบของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช กล่าวคือนักศึกษาต้องเรียนด้วยตนเองจากสื่อประสมที่มหาวิทยาลัยจัดให้ โดยไม่ต้องมาเข้าชั้นเรียนตามปกติ แต่มีกิจกรรมปฏิสัมพันธ์ที่นักศึกษาต้องเข้าสัมมนาเสริมและสัมมนาเข้มตามที่หลักสูตรกำหนด รูปแบบการปฏิสัมพันธ์มีทั้งแบบเผชิญหน้า และแบบ e-Learning เมื่อนักศึกษาได้เรียนรู้ครบถ้วนแต่ละภาคเรียนแล้วนักศึกษาจะเข้าสอบตามกำหนดการสอบของมหาวิทยาลัยที่กำหนด ซึ่งบัดนี้หลักสูตรได้ใช้มาครบ 5 ปี ตามเกณฑ์ที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดแล้ว

การประเมินหลักสูตรครั้งนี้ ดำเนินการครอบคลุมทั้งด้านการบริหารหลักสูตร ทรัพยากรประกอบการเรียนการสอนและการวิจัย การสนับสนุนและการให้คำแนะนำนักศึกษา รวมทั้งความต้องการของตลาดแรงงาน สังคมและความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต ดังนั้นการประเมินครั้งนี้จึงศึกษาความคิดเห็นจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ประกอบด้วย นักศึกษา มหาบัณฑิต ผู้ใช้บัณฑิต และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่น ๆ เพื่อประมวลความคิดเห็นก่อน

การตัดสินใจคุณค่าของหลักสูตร โดยผลจากการประเมินหลักสูตรครั้งนี้จะช่วยให้แขนงวิชาบริหารการศึกษาทราบถึงผลการดำเนินงานที่ผ่านมาทั้งในทัศนะของนักศึกษา มหาบัณฑิต คณาจารย์ และผู้ใช้บัณฑิต ได้ทราบถึงความพึงพอใจและความต้องการต่อหลักสูตรซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงและบริหารหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการและความเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคตและประโยชน์ต่อดำเนินงานทางการศึกษาในภาพรวมต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาบริหารการศึกษา
2. เพื่อปรับปรุงหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาบริหารการศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีการดำเนินการ 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 ระยะการประเมินหลักสูตร และ ระยะที่ 2 ระยะการปรับปรุงหลักสูตร โดยมีวิธีดำเนินการวิจัยในแต่ละระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ระยะการประเมินหลักสูตร

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ บุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับหลักสูตรทั้งหมด ในปีการศึกษา 2554 - 2558 รวมทั้งสิ้น จำนวน 625 คน ประกอบด้วย 1) นักศึกษา 537 คน 2) มหาบัณฑิต 40 คน 3) ผู้ใช้บัณฑิต 40 คน และ 4) อาจารย์ประจำหลักสูตร 8 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ บุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับหลักสูตรจำนวน 388 คน จำแนกเป็น นักศึกษา 300 คน มหาบัณฑิต 40 คน ผู้ใช้บัณฑิต 40 คน และ อาจารย์ประจำหลักสูตร 8 คน โดยกลุ่มของ มหาบัณฑิต ผู้ใช้บัณฑิต และอาจารย์ประจำหลักสูตร ศึกษาจากประชากรทั้งหมด ส่วนกลุ่มนักศึกษาใช้การสุ่มแบบมีระบบโดยกำหนดขนาดด้วยตารางกำหนดขนาดของเครื่อจซี่ และ มอร์แกน (อ้างถึงใน พิซิต ฤทธิจรรุญ, 2547, น. 119) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างไม่น้อยกว่า 224 คน ซึ่งผู้วิจัยกำหนดให้เก็บข้อมูลจากกลุ่มนักศึกษาเป็น 300 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วยแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 4 ฉบับ ได้แก่ 1) แบบสอบถามสำหรับนักศึกษา 2) แบบสอบถามสำหรับมหาบัณฑิต 3) แบบสอบถามสำหรับผู้ใช้บัณฑิต และ 4) แบบสอบถามสำหรับอาจารย์ประจำหลักสูตร

การพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ มีการดำเนินการ ดังนี้

1) ศึกษาหลักการแนวคิดเกี่ยวกับการประเมินหลักสูตร จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้เป็นกรอบแนวคิดในการสร้างเครื่องมือที่เหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่ม ได้แก่ กลุ่มนักศึกษา กลุ่มมหาบัณฑิต กลุ่มผู้ใช้บัณฑิต และกลุ่มอาจารย์ประจำหลักสูตร โดยผู้วิจัยประยุกต์ใช้แนวคิดของ Robert E. Stake (อ้างถึงใน ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์, 2539, น. 232-236) เป็นกรอบในการประเมิน ซึ่งจำแนกเป็น 3 องค์ประกอบ ดังนี้

1.1) ปัจจัยเบื้องต้นของหลักสูตร เป็นการประเมินความเหมาะสมหรือความเพียงพอของหลักสูตร ประมวลสาระชุดวิชา แนวการศึกษา แผนกิจกรรม สื่อออนไลน์แบบ e-Learning และ แหล่งสนับสนุนสื่อการเรียนรู้อื่นๆ

1.2) กระบวนการใช้หลักสูตร เป็นการประเมินความเหมาะสมของกระบวนการบริหารหลักสูตร และ กระบวนการเรียนการสอน

1.3) ผลการใช้หลักสูตร เป็นการประเมินผลที่ได้จากหลักสูตรเกี่ยวกับ คุณลักษณะบัณฑิตตาม กรอบมาตรฐานคุณวุฒิ ซึ่งครอบคลุม 6 ด้าน ได้แก่ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และด้านวิชาชีพการบริหารการศึกษา

2) ดำเนินการสร้างเครื่องมือตามกรอบแนวคิดและนิยามที่กำหนด ได้ร่างเครื่องมือจำนวน 4 ฉบับ ได้แก่ เครื่องมือสำหรับกลุ่มนักศึกษา กลุ่มมหาดบัณฑิต กลุ่มผู้ใช้บัณฑิต และกลุ่มอาจารย์ประจำหลักสูตร

3) นำเครื่องมือที่ยกร่างขึ้นทั้ง 4 ฉบับเสนอให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน เป็นผู้ตรวจสอบความตรง ด้านเนื้อหา ได้ค่าความตรงอยู่ระหว่าง 0.66 – 1.00 และผู้วิจัยปรับปรุงเครื่องมือตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างทางไปรษณีย์ ยกเว้นกลุ่ม อาจารย์ประจำหลักสูตร ที่ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามด้วยตนเอง โดยส่งไปยังกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 388 ฉบับได้รับ แบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์จำนวน 276 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 71.13 จำแนกเป็น แบบสอบถามจากกลุ่มนักศึกษา 238 ฉบับ กลุ่มมหาดบัณฑิต 15 ฉบับ กลุ่มผู้ใช้บัณฑิต 15 ฉบับ และกลุ่มอาจารย์ประจำหลักสูตร 8 ฉบับ

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป โดยใช้สถิติเชิงบรรยาย ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อใช้ในการอธิบายลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างและประเมินหลักสูตรจากกลุ่ม ตัวอย่างทั้ง 4 กลุ่ม

เกณฑ์การประเมิน

ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การประเมินไว้ ดังนี้

1. เครื่องมือที่ประเมินด้วยแบบสอบถามแบบมาตรประมาณค่า 5 ระดับ กำหนดเกณฑ์การผ่านการ ประเมินที่ระดับมาก ขึ้นไป โดยมีค่าเฉลี่ย ตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป กรณีที่ด้านหรือข้อใดมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่า 3.51 ให้นำ ด้านหรือข้อนั้น ๆ มาพิจารณาปรับปรุงหลักสูตรต่อไป

2. เครื่องมือที่ประเมินด้วยการหาความถี่และร้อยละ กำหนดเกณฑ์การผ่านการประเมิน ที่ร้อยละ 80 ขึ้นไป กรณีที่ด้านหรือประเด็นใดมีผลการประเมินต่ำกว่า ร้อยละ 80 ให้นำด้านหรือประเด็นนั้น ๆ มาพิจารณา ปรับปรุงหลักสูตรต่อไป

ระยะที่ 2 ระยะปรับปรุงหลักสูตร มีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

1. ผู้วิจัยนำผลการประเมินจากการวิจัยระยะที่ 1 มาเป็นข้อมูลในการปรับปรุงหลักสูตร จนได้ร่าง หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาบริหารการศึกษา พ.ศ. 2559

2. จัดสนทนากลุ่มเพื่อวิพากษ์ร่างหลักสูตรฉบับปรับปรุง โดยคณะกรรมการวิพากษ์หลักสูตร ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน และ อาจารย์ประจำหลักสูตร 6 ท่าน เครื่องมือที่ใช้คือ แนวคำถามการสนทนากลุ่มที่ถามเกี่ยวกับความเหมาะสมของหลักสูตร โดยมีกระบวนการในการวิพากษ์หลักสูตร ดังนี้

2.1 ผู้วิจัยเสนอผลการวิจัยประเมินหลักสูตร ต่อคณะกรรมการวิพากษ์หลักสูตร

2.2 ผู้วิจัยเสนอสาระสำคัญของหลักสูตรต่อคณะกรรมการวิพากษ์หลักสูตร

2.3 คณะกรรมการวิพากษ์หลักสูตรให้ความเห็นต่อหลักสูตรเรียงลำดับตามหมวดของหลักสูตร

3. ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลการสนทนากลุ่มโดยการวิเคราะห์เนื้อหา โดยประมวลความเห็นของคณะกรรมการวิพากษ์หลักสูตร เพื่อนำไปใช้ในการปรับปรุงหลักสูตรเป็นขั้นตอนสุดท้าย

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัย สรุปได้เป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาบริหารการศึกษา

สำหรับตอนที่ 1 นี้ จำแนกการนำเสนอผลเป็น 4 ตอนย่อย ได้แก่ ตอนที่ 1.1 ผลการประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาบริหารการศึกษา ตามความคิดเห็นของนักศึกษา ตอนที่ 1.2 ผลการประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาบริหารการศึกษา ตามความคิดเห็นของมหาบัณฑิต ตอนที่ 1.3 ผลการประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาบริหารการศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้ใช้มหาบัณฑิต และตอนที่ 1.4 ผลการประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาบริหารการศึกษา ตามความคิดเห็นของอาจารย์ประจำหลักสูตร สรุปได้ดังนี้

ตอนที่ 1.1 ผลการประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาบริหารการศึกษา ตามความคิดเห็นของนักศึกษา

โดยภาพรวมนักศึกษามีความคิดเห็นต่อหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาบริหารการศึกษา หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2554 ว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่านักศึกษามีความเห็นในด้านหลักสูตรมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด สำหรับด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านกระบวนการเรียนการสอน มีความเห็นว่ามีเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยทุกข้อมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไปทุกข้อ จึงมีผลการประเมินผ่านทุกด้านและทุกข้อ ดังรายละเอียดในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ภาพรวมความคิดเห็นของนักศึกษาต่อหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาบริหารการศึกษา
หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2554 และผลการประเมิน (n = 238)

รายการ	\bar{X}	S.D.	ความเหมาะสม	ผลการประเมิน
1. ด้านหลักสูตร	4.56	.42	มากที่สุด	ผ่าน
2. ด้านสื่อการเรียนการสอน	4.25	.47	มาก	ผ่าน
(2.1 ด้านประมวลสาระชุดวิชา)	(4.36)	(.46)	(มาก)	(ผ่าน)
(2.2 ด้านแนวการศึกษา)	(4.29)	(.53)	(มาก)	(ผ่าน)
(2.3 ด้านแผนกิจกรรม)	(4.37)	(.52)	(มาก)	(ผ่าน)
(2.4 ด้านสื่อออนไลน์แบบ e-learning)	(4.09)	(.65)	(มาก)	(ผ่าน)
(2.5 ด้านแหล่งสนับสนุนสื่อการเรียนรู้อื่น ๆ)	(4.15)	(.68)	(มาก)	(ผ่าน)
3. ด้านกระบวนการเรียนการสอน	4.31	.46	มาก	ผ่าน
(3.1 ด้านการสัมมนาเสริม/สัมมนาเข้ม)	(4.56)	(.54)	(มากที่สุด)	(ผ่าน)
(3.2 ด้านการเรียนการสอนผ่าน e – learning)	(4.10)	(.61)	(มาก)	(ผ่าน)
(3.3 ด้านการทำวิทยานิพนธ์และการศึกษาค้นคว้าอิสระ)	(4.26)	(.60)	(มาก)	(ผ่าน)
(3.4 ด้านการให้บริการ)	(4.10)	(.61)	(มาก)	(ผ่าน)
(3.5 ด้านการวัดและประเมินผล)	(4.43)	(.46)	(มาก)	(ผ่าน)
เฉลี่ยรวม	4.38	.40	มาก	ผ่าน

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน มีผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้

1.1.1 ความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อหลักสูตร

โดยภาพรวมนักศึกษามีความคิดเห็นว่าหลักสูตรมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่านักศึกษาเห็นว่ามีเหมาะสมในระดับมากที่สุดทุกข้อ ยกเว้นข้อที่ถามเรื่อง *ค่าหน่วยกิตในการศึกษาสอดคล้องกับสภาวะทางเศรษฐกิจ* เพียงข้อเดียวที่มีความเหมาะสมในระดับมาก สำหรับข้อที่นักศึกษาเห็นว่ามีเหมาะสม 3 ลำดับแรก คือ *ชื่อหลักสูตรตรงกับความต้องการของท่าน* *หลักสูตรสอดคล้องกับความต้องการของสังคม* จำนวนหน่วยกิตตลอดหลักสูตรเหมาะสม: 42 หน่วยกิต และ จำนวนหน่วยกิตหมวดประสบการณ์วิชาชีพมีความเหมาะสม: 6 หน่วยกิต ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาตามเกณฑ์การตัดสินผลการประเมินพบว่า ทุกข้ออยู่ในเกณฑ์ผ่าน โดยมีค่าเฉลี่ย 3.51 ขึ้นไปทุกข้อ

1.1.2 ความคิดเห็นของนักศึกษาต่อสื่อการเรียนการสอน

โดยภาพรวมนักศึกษามีความคิดเห็นว่าสื่อการเรียนการสอนมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้านทั้งด้านความคิดเห็นต่อประมวลชุดวิชา ด้านความคิดเห็นต่อแนวการศึกษา ด้านความคิดเห็นต่อแผนกิจกรรม ด้านความคิดเห็นต่อสื่อออนไลน์แบบ e – Learning และด้านความคิดเห็นต่อแหล่งสนับสนุนสื่อการเรียนรู้อื่น ๆ และเมื่อพิจารณาตามเกณฑ์การตัดสินผลการประเมินพบว่า ทุกด้านอยู่ในเกณฑ์ผ่าน โดยมีค่าเฉลี่ย 3.51 ขึ้นไปทุกด้าน

1.1.3 ความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อกระบวนการเรียนการสอน

โดยภาพรวมนักศึกษามีความคิดเห็นว่ากระบวนการเรียนการสอนมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านความคิดเห็นต่อการสัมมนาเสริม/สัมมนาเข้ม อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านอื่นๆ อีก 4 ด้านอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านความคิดเห็นต่อการเรียนการสอนผ่าน e- Learning ด้านความคิดเห็นต่อการทำวิทยานิพนธ์/การค้นคว้าอิสระ ด้านความคิดเห็นต่อการให้บริการของมหาวิทยาลัย และ ด้านความคิดเห็นต่อการวัดและประเมินผล และเมื่อพิจารณาตามเกณฑ์การตัดสินผลการประเมินพบว่า ทุกด้านอยู่ในเกณฑ์ผ่าน โดยมีค่าเฉลี่ย 3.51 ขึ้นไปทุกด้าน

ตอนที่ 1.2 ผลการประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาบริหารการศึกษา ตามความคิดเห็นของมหาบัณฑิต

โดยภาพรวมมหาบัณฑิตมีความเห็นว่าหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาบริหารการศึกษามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยมีความเห็นเกี่ยวกับหลักสูตร และความเห็นเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอนว่ามีความเหมาะสมในระดับมากทั้งสองด้าน โดยทั้งภาพรวมและรายด้านมีค่าเฉลี่ย 3.51 ขึ้นไปทุกด้าน ผลการประเมินจึงอยู่ในเกณฑ์ผ่าน ดังรายละเอียดในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ภาพรวมความคิดเห็นต่อหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาบริหารการศึกษา หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2554 (n = 15)

รายการ	\bar{X}	S.D.	ความเหมาะสม	ผลการประเมิน
1. ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตร	4.32	.53	มาก	ผ่าน
(1.1 รายละเอียดด้านหลักสูตร)	(4.73)	(.26)	(มากที่สุด)	(ผ่าน)
(1.2 ประมวลสาระชุดวิชา)	(4.26)	(.66)	(มาก)	(ผ่าน)
(1.3 แนวการศึกษา)	(4.11)	(.89)	(มาก)	(ผ่าน)
(1.4 ด้านแผนกิจกรรม)	(4.40)	(.67)	(มาก)	(ผ่าน)
(1.5 ด้านสื่อออนไลน์แบบ e-learning)	(4.14)	(.66)	(มาก)	(ผ่าน)
(1.6 ด้านแหล่งสนับสนุนสื่อการเรียนรู้อื่น ๆ)	(4.23)	(.65)	(มาก)	(ผ่าน)
2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอน	4.46	.46	มาก	ผ่าน
(2.1) ด้านการสัมมนาเสริม/สัมมนาเข้ม	4.83	.26	(มากที่สุด)	(ผ่าน)
(2.2) ด้านการเรียนการสอนผ่าน e – learning	4.45	.42	(มากที่สุด)	(ผ่าน)
(2.3) ด้านการทำวิทยานิพนธ์และการศึกษาค้นคว้าอิสระ	4.11	.82	(มาก)	(ผ่าน)
(2.4) ด้านการให้บริการของมหาวิทยาลัย	4.26	.76	(มาก)	(ผ่าน)
(2.5) ด้านการวัดและประเมินผล	4.67	.49	(มาก)	(ผ่าน)
เฉลี่ยรวม	4.39	.49	มาก	ผ่าน

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน มีผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้

1.2.1 ความคิดเห็นของมหาบัณฑิตเกี่ยวกับหลักสูตร

โดยภาพรวมนักศึกษาที่มีความคิดเห็นว่าการศึกษามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่ามหาบัณฑิตมีความคิดเห็นต่อรายละเอียดของหลักสูตร อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านอื่นอีก 5 ด้านอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านความคิดเห็นต่อประมวลชุดวิชา ด้านความคิดเห็นต่อแนวการศึกษา ด้านความคิดเห็นต่อแผนกิจกรรม ด้านความคิดเห็นต่อสื่อออนไลน์แบบ e – Learning และ ด้านความคิดเห็นต่อแหล่งสนับสนุนสื่อการเรียนรู้ต่างๆ และเมื่อพิจารณาตามเกณฑ์การตัดสินผลการประเมินพบว่า ทุกด้านอยู่ในเกณฑ์ผ่าน โดยมีค่าเฉลี่ย 3.51 ขึ้นไปทุกด้าน

1.2.2 ความคิดเห็นของมหาบัณฑิตต่อกระบวนการเรียนการสอน

โดยภาพรวมนักศึกษาที่มีความคิดเห็นว่าการเรียนการสอนมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่า ด้านความคิดเห็นต่อการสัมมนาเสริม/สัมมนาเข้ม อยู่ในระดับมากที่สุด ที่เหลืออีก 4 ด้านอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านความคิดเห็นต่อการเรียนการสอนผ่าน e – Learning ด้านความคิดเห็นต่อการทำวิทยานิพนธ์/ค้นคว้าอิสระ ด้านความคิดเห็นต่อการให้บริการของมหาวิทยาลัย ด้านความคิดเห็นต่อการวัดและประเมินผล และเมื่อพิจารณาตามเกณฑ์การตัดสินผลการประเมินพบว่า ทุกด้านอยู่ในเกณฑ์ผ่าน โดยมีค่าเฉลี่ย 3.51 ขึ้นไปทุกด้าน

นอกจากนี้ มหาบัณฑิตได้เสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ ต่อกระบวนการเรียนการสอนทั้งด้านบวก และ ด้านลบ ดังนี้

ด้านบวก 1) กิจกรรมการสัมมนาเสริม/สัมมนาเข้ม ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ นักศึกษามีความสามารถในการคิดวิเคราะห์และนำการเสนอผลงาน และคำชี้แนะของอาจารย์ผู้สอนเป็นประโยชน์ต่อการเรียนและการทำงาน

2) คณาจารย์ผู้สอนเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์สูงมาก เป็นที่ยอมรับของบุคคลภายนอก และสามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ด้านลบ 1) มหาวิทยาลัยควรปรับปรุงระบบการส่งเอกสาร และการแจ้งข่าวสารถึงนักศึกษา เนื่องจากได้รับเอกสารล่าช้า และบางครั้งไม่ได้รับการแจ้งข่าวสารสำคัญจากมหาวิทยาลัย เช่น ไม่ได้รับแจ้งกำหนดเวลาการสมัครปริญญา เป็นต้น

2) การติดต่อกับมหาวิทยาลัยไม่สะดวก ขาดระบบงานที่ดี เช่น การขอคืนเงินค่าลงทะเบียนที่ลงไว้เกินมักไม่ได้รับความสะดวก และการส่งจองของที่ระลึกไม่สามารถขอรับของได้ในวันซ่อมใหญ่ เป็นต้น

ตอนที่ 1.3 ผลการประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาบริหารการศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้ใช้มหาบัณฑิต

โดยภาพรวมผู้ใช้มหาบัณฑิตมีความพึงพอใจต่อคุณลักษณะของมหาบัณฑิตในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุดทั้ง 7 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านคุณธรรมจริยธรรม 2) ด้านความรู้และทักษะวิชาชีพ 3) ด้านความคิดและการแก้ปัญหา 4) ด้านความรับผิดชอบ 5) ด้านมนุษยสัมพันธ์

6) ด้านการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี และ 7) ด้านทักษะการศึกษาทางไกล และเมื่อพิจารณาตามเกณฑ์การตัดสินผลการประเมินพบว่าทุกด้านอยู่ในเกณฑ์ผ่าน โดยมีค่าเฉลี่ย 3.51 ขึ้นไปทุกด้าน ดังรายละเอียดในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ภาพรวมความพึงพอใจของผู้ใช้มหำบัณฑิต

(n = 15)

รายการ	\bar{X}	S.D.	ความพึงพอใจ	ผลการประเมิน
1. ผลรวมด้านคุณธรรมจริยธรรม	4.81	.35	มากที่สุด	ผ่าน
2. ผลรวมด้านความรู้และทักษะวิชาชีพ	4.58	.48	มากที่สุด	ผ่าน
3. ผลรวมด้านความคิดและการแก้ปัญหา	4.57	.43	มากที่สุด	ผ่าน
4. ผลรวมด้านความรับผิดชอบ	4.73	.31	มากที่สุด	ผ่าน
5. ผลรวมด้านมนุษยสัมพันธ์	4.64	.48	มากที่สุด	ผ่าน
6. ผลรวมด้านการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี	4.51	.47	มากที่สุด	ผ่าน
7. ผลรวมด้านทักษะการศึกษาทางไกล	4.69	.44	มากที่สุด	ผ่าน
เฉลี่ยรวม	4.65	.32	มากที่สุด	ผ่าน

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ ของผู้ใช้มหำบัณฑิต สรุปได้ดังนี้

- ส่วนใหญ่เห็นว่าผู้ที่สำเร็จการศึกษาจาก มสธ. มีความรู้และทักษะการทำงานในระดับมากที่สุด
- จุดเด่นที่สำคัญของมหำบัณฑิตแขนงวิชาบริหารการศึกษา 3 ลำดับแรก คือ มีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ รักการเรียนรู้ สามารถเปลี่ยนแปลงตนเองให้ดีขึ้นตลอดเวลา รองลงมา คือ รับผิดชอบและปฏิบัติงานในหน้าที่ได้อย่างดีเยี่ยม รักอาชีพ และมุ่งมั่นตั้งใจปฏิบัติงาน
- จุดที่มหำบัณฑิตแขนงวิชาบริหารการศึกษาควรพัฒนา คือ 1) ควรพัฒนาด้านมนุษยสัมพันธ์และการทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างมีระบบ และ 2) ควรเตรียมตัวเพื่อเข้าสู่อาชีพในด้านความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร
- ควรฝึกทักษะกระบวนการคิดเชิงระบบและการนำเสนอ และ 2) พัฒนาความเป็นผู้นำวิชาการและภาวะผู้นำ
- เกี่ยวกับการแนะนำให้บุคลากรในหน่วยงานมาเรียนที่ มสธ. หรือไม่ ผู้ใช้มหำบัณฑิตทุกคนให้ความเห็นเหมือนกันว่าจะสนับสนุนให้ผู้บังคับบัญชา มาเรียนที่ มสธ.

ตอนที่ 1.4 ผลการประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาบริหารการศึกษา ตามความคิดเห็นของอาจารย์ประจำหลักสูตร

1.4.1 ความคิดเห็นของอาจารย์ประจำหลักสูตรต่อหลักสูตร พบว่า อาจารย์ร้อยละ 62.50 มีความคิดเห็นว่าหลักสูตรไม่มีความสอดคล้องกับนโยบายและกฎหมายทางการศึกษา อาจารย์ร้อยละ 100.00 เห็นว่าวัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความชัดเจน และ อาจารย์ร้อยละ 87.50 ที่เห็นว่าหลักสูตรมีความสอดคล้องกับความต้องการของสังคม ซึ่งเมื่อพิจารณาตามเกณฑ์การตัดสินผลการประเมิน ที่กำหนดว่า เครื่องมือที่ประเมิน

ด้วยการหาความถี่และร้อยละ กำหนดเกณฑ์การผ่านการประเมิน ที่ร้อยละ 80 ขึ้นไป ดังนั้นผลการประเมินจากคณาจารย์จึงไม่ผ่านในด้าน “หลักสูตรมีความสอดคล้องกับนโยบายและกฎหมายทางการศึกษา” ส่วนด้านอื่นๆ อยู่ในเกณฑ์ผ่าน

1.4.2 ความคิดเห็นของอาจารย์ประจำหลักสูตรที่มีต่อการบริหารหลักสูตร พบว่า ในทุกรายการมีการปฏิบัติ ร้อยละ 100 ได้แก่ มีการกำหนดรายละเอียดของรายวิชา (มคอ.3) มีการจัดทำ มคอ.3 มีการรายงานผลการดำเนินการของรายวิชา (มคอ.5) มีการจัดทำ มคอ.5 มีการนำผลการดำเนินการของรายวิชา (มคอ.5) ไปใช้ในการวางแผนการจัดการสอนในภาคเรียนถัดไป (มคอ. 5 สู่ มคอ. 3) มีการนำผลการดำเนินการของหลักสูตร (มคอ.7) ไปปรับปรุงหลักสูตร อาจารย์ประจำหลักสูตรมีส่วนร่วมในการประชุมเพื่อวางแผนและทบทวนการดำเนินงานหลักสูตร และ มีการดำเนินการตามแผนงานอย่างต่อเนื่อง

เมื่อพิจารณาตามเกณฑ์การตัดสินผลการประเมิน ที่กำหนดว่า เครื่องมือที่ประเมินด้วยการหาความถี่และร้อยละ กำหนดเกณฑ์การผ่านการประเมิน ที่ร้อยละ 80 ขึ้นไป ดังนั้นผลการประเมินการบริหารหลักสูตรจากคณาจารย์จึงผ่านทุกรายการ

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ ของอาจารย์ประจำหลักสูตรเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตร

1. ควรปรับปรุงหลักสูตรให้ตรงกับมาตรฐานที่คุรุสภากำหนด เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการรับรองจากคุรุสภา
2. ควรมีการทบทวนเพื่อพัฒนาชุดวิชาหรือยกเลิกบางชุดวิชา เพื่อไม่ให้มีเนื้อหาที่ซ้ำซ้อนกัน

1.4.3 ความคิดเห็นของอาจารย์ประจำหลักสูตรที่มีต่อกระบวนการจัดการเรียนการสอน: การสัมมนาเสริม / สัมมนาเข้ม พบว่า ในภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รายการแรก คือ *จำนวนครั้งของการจัดสัมมนามีความเหมาะสม และ การสัมมนาส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษากับอาจารย์* ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 2 รายการ ได้แก่ ระยะเวลาของการจัดสัมมนาเสริมมีความเหมาะสม และ อาจารย์ประจำหลักสูตรมีส่วนร่วมในการประชุมเพื่อวางแผนและทบทวนการดำเนินงานหลักสูตร เมื่อพิจารณาตามเกณฑ์การตัดสินผลการประเมิน พบว่าอยู่ในเกณฑ์ผ่านทุกรายการ เนื่องจากแต่ละรายการมีค่าเฉลี่ย 3.51 ขึ้นไป

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ของอาจารย์ประจำหลักสูตร เกี่ยวกับกระบวนการจัดการเรียนการสอน: การสัมมนาเสริม/สัมมนาเข้ม

1. ควรมีการปรับปรุงแผนกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง
2. ควรมีการประชุมเพื่อพิจารณากระทงคำถามของข้อสอบในบางชุดวิชา
3. การจัดการเรียนการสอนผ่านระบบ e-learning ในบางชุดวิชาทำให้นักศึกษาบางคนที่อยู่ในพื้นที่ซึ่งไม่มีสัญญาณ internet ไม่ได้รับความสะดวก จึงควรจัดการเรียนการสอนผ่านระบบ e-learning เป็นทางเลือกสำหรับคนที่พร้อมไม่ควรเป็นการบังคับ

4. อาจต้องการมีการเพิ่ม e-Learning เป็นช่องทางเสริมสำหรับบางชุดวิชา นอกเหนือจากการสัมมนาเสริมสัมมนาเข้ม เช่นในชุดการวิจัยทางบริหารการศึกษา เนื่องจากนักศึกษาแต่ละคนมีฐานความรู้เรื่อง การวิจัยแตกต่างกันมาก

ตอนที่ 2 ผลการสนทนากลุ่มเพื่อการปรับปรุงหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาบริหาร การศึกษา

จากผลการประเมินหลักสูตร และการจัดสนทนากลุ่มโดยมีผู้ทรงคุณวุฒิเข้าร่วมสนทนาวิพากษ์ร่าง หลักสูตรฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2559 ได้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงหลักสูตรสรุปได้ ดังนี้

1. ให้ดำเนินการปรับหลักสูตรและเสนอต่อสภามหาวิทยาลัยให้ทันภายในวันที่ 11 พฤษภาคม 2559 และให้ใช้หลักสูตรนี้ตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2548

2. ให้ปรับปรุงหลักสูตรในประเด็นต่อไปนี้

2.1 ปรับชื่อปริญญาให้ถูกต้อง

2.2 ปรับการเขียนสถานการณ์ภายนอกที่ส่งผลต่อการพัฒนาหลักสูตรให้ชัดเจน

2.3 ปรับการเขียนปรัชญาของหลักสูตรให้เป็นปรัชญาแบบมีทิศทาง

2.4 ปรับการเขียนวัตถุประสงค์โดยเรียงลำดับใหม่ เขียนให้ครอบคลุมศาสตร์ทางบริหาร การศึกษา และสอดคล้องกับคุณลักษณะของบัณฑิต มสธ.

2.5 ปรับการเขียนวัตถุประสงค์ คำอธิบายชุดวิชาของชุดวิชาต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับความรู้ และ มาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้

2.6 ตรวจสอบให้ภาพรวมของหลักสูตรตรงกับเกณฑ์และมาตรฐานที่ สำนักงานคณะกรรมการ อุดมศึกษา และคุรุสภากำหนด ทั้งด้านโครงสร้าง มาตรฐานความรู้และการปฏิบัติการวิชาชีพการบริหาร การศึกษา และ มาตรฐานการผลิต

นอกจากนี้ ผู้ทรงคุณวุฒิยังมีข้อเสนอเพิ่มเติมใน 3 ประเด็น คือ ควรเสนอต่อคุรุสภาเพื่อให้การรับรอง ใบประกอบวิชาชีพ ควรมีวิชาเลือกเพื่อให้เกิดความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติ และ ควรกำหนดให้นักศึกษาต้องมี คะแนนภาษาอังกฤษก่อนสำเร็จการศึกษา

จากผลของการได้รับเสนอแนะในการปรับปรุงหลักสูตรดังกล่าวผู้วิจัยได้นำมาใช้เป็นแนวทางในการ ปรับปรุงหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาบริหารการศึกษา ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2559

อภิปรายผล

ผลการประเมินและปรับปรุงหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาบริหารการศึกษา หลักสูตร ปรับปรุง พ.ศ. 2554 มีประเด็นในการอภิปราย ดังนี้

1. การประเมินรายละเอียดของหลักสูตร จากการศึกษาพบว่าในภาพรวมรายละเอียดของหลักสูตร มีความถูกต้องเหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการทั้งของนักศึกษาและมหาบัณฑิตอยู่ในระดับมากที่สุดและเมื่อ พิจารณาตามเกณฑ์การตัดสินพบว่าอยู่ในเกณฑ์ผ่านทุกด้าน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก หลักสูตรบริหารการศึกษา สามารถสนองได้ตรงความต้องการของผู้เรียน เป็นหลักสูตรที่ได้รับการรับรองจากทั้งสำนักงานคณะกรรมการ

อุดมศึกษา และ ครูสภา ผู้เรียนหลักสูตรนี้สามารถสอบแข่งขันเป็นผู้บริหารสถานศึกษา/ผู้บริหารการศึกษาในจำนวนมาก นอกจากนี้ยังอาจเนื่องมาจากวิธีการบริหารหลักสูตรที่อาจารย์ประจำหลักสูตรได้ร่วมกันดำเนินการอย่างเป็นระบบเริ่มตั้งแต่การจัดทำ มคอ.2 รายละเอียดของหลักสูตร ซึ่งมีคำอธิบายภาพรวมของการจัดหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนที่จะทำใหม่หาบัณฑิตบรรลุผลการเรียนรูของหลักสูตรที่ถูกต้องและครบถ้วน นอกจากนี้แล้ว อาจารย์ในแต่ละรายวิชาได้จัดทำ มคอ.3 รายละเอียดของรายวิชา ซึ่งเป็นข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการบริหารจัดการของแต่ละรายวิชาเพื่อให้การจัดการเรียนการสอนสอดคล้องและเป็นไปตามที่วางแผนไว้ในรายละเอียดของหลักสูตร และเมื่อเสร็จสิ้นการจัดการเรียนการสอนในแต่ละรายวิชา ได้ดำเนินการจัดทำ มคอ. 5 รายงานผลการดำเนินการของรายวิชา ซึ่งเป็นรายงานผลการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ผู้สอนแต่ละรายวิชาเมื่อสิ้นภาคเรียนเกี่ยวกับภาพรวมของการจัดการเรียนการสอนในวิชานั้นว่า ได้ดำเนินการสอนอย่างครอบคลุมและเป็นไปตามแผนที่วางไว้ในรายละเอียดของรายวิชาหรือไม่ และในท้ายที่สุด อาจารย์ประจำหลักสูตรได้ร่วมกันจัดทำ มคอ. 7 รายงานผลการดำเนินการของหลักสูตร ซึ่งเป็นการรายงานผลประจำปีโดยคณะกรรมการบริหารหลักสูตรเกี่ยวกับผลการบริหารจัดการหลักสูตร เช่น ข้อมูลทางสถิติของนักศึกษาที่เรียนในหลักสูตร สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกสถาบันที่มีผลกระทบต่อหลักสูตร สรุปภาพรวมของรายงานผลของรายวิชาในหลักสูตร ประสิทธิภาพของการสอนในมาตรฐานผลการเรียนรู้แต่ละด้าน การดำเนินการดังกล่าว อาจารย์ประจำหลักสูตรได้มีส่วนร่วมในการประชุมเพื่อวางแผนและทบทวนการดำเนินงานหลักสูตร และ มีการดำเนินการตามแผนงานอย่างต่อเนื่อง ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภาพร แนวบุตร(2540) ซึ่งวิจัยประเมินหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาสุขศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย แล้วพบว่า เนื้อหาของหลักสูตรมีความสอดคล้องกับความต้องการของสังคมในระดับมาก สอดคล้องกับ สิริรินทร์ ลัดดาภิรมย์ บุญเชิดชู และคณะ(2559) ที่วิจัยประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิตสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ มหาวชิราวุฒิมหาวิทยาลัยศิลปากร แล้วพบว่า วัตถุประสงค์ของหลักสูตร มีความเหมาะสมในระดับมาก โดยหลักสูตรมุ่งผลิตบัณฑิตที่มีคุณธรรม จริยธรรม ศรัทธาในวิชาชีพครู มีจรรยาบรรณในวิชาชีพและเป็นครูที่มีคุณภาพ วัตถุประสงค์ของหลักสูตรนำไปสู่การจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และวัตถุประสงค์ของหลักสูตรสอดคล้องกับความต้องการของสังคม และสอดคล้องกับ พรรณพนิช จันทา และ อัจฉริยา ปราบอริพ่าย (2558) ที่ศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาโทที่มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ซึ่งมีผลการวิจัยว่า หลักสูตรการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์มีความยืดหยุ่นและหลากหลาย สามารถตอบสนองความต้องการและความถนัดของนิสิตได้ เป็นรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดของปัจจัยด้านหลักสูตร

อย่างไรก็ตาม มีผลการประเมินความสอดคล้องของหลักสูตรกับนโยบายและกฎหมายการศึกษาจากกลุ่มอาจารย์ประจำหลักสูตรเพียงประเด็นเดียวที่พบว่าอาจารย์ประจำหลักสูตรส่วนใหญ่เห็นว่าหลักสูตรเดิมไม่สอดคล้องกับนโยบายและกฎหมายการศึกษา ทั้งนี้เป็นเพราะครูสภาได้ประกาศใช้ข้อบังคับครูสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ พ.ศ. 2556 และประกาศครูสภา เรื่อง การรับรองปริญญาและประกาศนียบัตรทางการศึกษา เพื่อการประกอบวิชาชีพ พ.ศ. 2557 ส่งผลให้หลักสูตรที่ใช้อยู่เดิมซึ่งปรับปรุงเพื่อ พ.ศ. 2554 ไม่สอดคล้องกับประกาศของครูสภา

2. การประเมินสื่อการเรียนการสอน จากผลการวิจัยที่พบว่า โดยภาพรวม ประมวลสาระชุดวิชา แนวการศึกษา แผนกิจกรรม สื่อออนไลน์แบบ e - Learning และแหล่งสนับสนุนสื่อการเรียนรู้อื่น มีความเหมาะสมในระดับมากขึ้นไป สื่อมีคุณภาพ หลากหลาย และเข้าถึงได้ง่าย ทั้งนี้เนื่องจากมหาวิทยาลัยมีสื่อให้บริการทั้งที่เป็น ประมวลสาระชุดวิชา แนวการศึกษา หนังสือในห้องสมุด และสื่อออนไลน์ที่หลากหลายและเข้าถึงได้ง่าย โดยเฉพาะการผลิตและปรับปรุงชุดวิชาของหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาบริหาร การศึกษา มีการดำเนินการอย่างเป็นระบบ และเป็นไปตามระเบียบการปรับปรุงชุดวิชาของ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช โดยมีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานครบถ้วนตามองค์ประกอบ ซึ่งประกอบด้วย ประธานกรรมการชุดวิชาทำหน้าที่ในการดำเนินการประชุมเพื่อผลิตและปรับปรุงชุดวิชาให้แล้วเสร็จตามเกณฑ์ที่กำหนด บรรณาธิการทำหน้าที่ตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของเนื้อหาในแต่ละหน่วย การกรรมการด้านเนื้อหาที่มีทั้งผู้ทรงคุณวุฒิภายใน และผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกร่วมพิจารณาความถูกต้องสมบูรณ์ ครบถ้วนและทันสมัยของเนื้อหา สามารถตอบสนองวัตถุประสงค์และคำอธิบายรายวิชา นอกจากนี้ยังมีกรรมการ ด้านเทคโนโลยีการศึกษา กรรมการด้านวัดผลการศึกษา และเลขานุการของชุดวิชา เพื่อช่วยให้ประมวลชุดวิชา มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อีร์ศักดิ์ อุ๋นอารมย์เลิศ และคณะ (2559) ที่วิจัยประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร แล้วพบว่าปัจจัยสนับสนุนในหลักสูตรมีคุณภาพอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า “ความเหมาะสมของ เอกสารตำรา” และ “ความทันสมัยของเอกสารตำรา” มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ “ความเหมาะสมของสื่อ/ อุปกรณ์ในการจัดการเรียนรู้” และ “ความเพียงพอของสื่อ/อุปกรณ์ในการ จัดการเรียนรู้” ซึ่งผู้ประเมินทุกกลุ่มมีความเห็นสอดคล้องกันว่าอุปกรณ์ สื่อวัสดุการเรียนการสอน และสถานที่ รวมทั้งหนังสือ ตำรา วารสาร และ เอกสารประกอบการสอนมีความเหมาะสม และสอดคล้องกับ

ศิริณา จิตต์จรัส และ คณะ (2560) ที่ทำวิจัยเรื่อง แนวทางการจัดการศึกษาต่อเนื่องใน สถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย แล้วพบว่า แนวทางหนึ่งในการดำเนินงานในการจัดการศึกษาต่อเนื่อง คือ การ ส่งเสริมสื่อการศึกษาที่หลากหลายให้ประชาชนเข้าถึงง่าย แต่แตกต่างจากงานวิจัยของวิไลวรรณ วิภาจักษณ์กุล (2551) ที่วิจัยประเมินหลักสูตรวิชาการศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ แล้วพบว่าสื่อการเรียนรู้ของ วิชาการศึกษาทั่วไป ไม่เพียงพอและล้าสมัย

อย่างไรก็ตาม มีผลการประเมินบางรายการที่แม้จะได้รับการประเมินว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับ มาก แต่มีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าข้ออื่นๆ ได้แก่ เรื่องความเสถียรของระบบ e - Learning ความสะดวกในการบริการ ห้องสมุดออนไลน์ ความสะดวกในการเข้าถึง e - Learning ความง่ายต่อการใช้งานระบบ e - Learning รวมถึง เนื้อหาของแต่ละหน่วยที่ไม่เอื้อให้ทำความเข้าใจง่าย เป็นต้น เรื่องดังกล่าวจึงเป็นสิ่งที่คณะกรรมการบริหาร หลักสูตรนำไปเป็นประเด็นในการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้นต่อไป

3. การประเมินกระบวนการเรียนการสอน ด้านการสัมมนาเสริม/สัมมนาเข้ม พบว่า ในภาพรวมมี การดำเนินได้สอดคล้องความต้องการและมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการ สัมมนาเสริม/สัมมนาเข้ม ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การสัมมนาเสริม/สัมมนาเข้มเป็นการส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ระหว่าง นักศึกษากับอาจารย์ และระหว่างนักศึกษาด้วยกัน ช่วงสัมมนาเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ซักถามข้อสงสัยในเนื้อหา

ชุดวิชาได้ละเอียดลึกซึ้ง และยังเป็นช่วงที่นักศึกษาได้ฝึกการนำเสนองาน ฝึกการเป็นผู้นำ ผู้ตามและการทำงานเป็นทีม ทำให้นักศึกษาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องประเมินด้านนี้สูงกว่าด้านอื่น ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรพรรณณี เผ่าทองสุข, ลาววัลย์ ชัยวิรัตน์นุกุล, สุภาภรณ์ วรณภิญโญชีพ และคนอื่น (2553) ที่วิจัยประเมินหลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาจุลชีววิทยาอุตสาหกรรมพ.ศ. 2549 คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ แล้วพบว่า การจัดการเรียนการสอน การวัดและการประเมินผลและการบริหารหลักสูตรมีการดำเนินการอยู่ในระดับมาก

อย่างไรก็ตาม ผลการประเมินด้านการเรียนการสอนผ่าน e- Learning ที่มหาวิทยาลัยนำมาใช้ทดแทนการสัมมนาเสริมมีผลการประเมินในระดับมาก แต่ต่ำกว่าด้านอื่น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะความไม่เสถียรของระบบ e- Learning ความยุ่งยากในการเข้าใช้ ความไม่ถนัด การขาดเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพ รวมถึงสาธารณูปโภคด้านอินเทอร์เน็ตที่ยังไม่ครอบคลุมทั่วถึง ทำให้ผลการประเมินด้านนี้ต่ำกว่าด้านอื่น

4. การประเมินการทำวิทยานิพนธ์/ค้นคว้าอิสระ จากผลการวิจัยที่พบว่า ในภาพรวมมีการดำเนินงานอย่างมีคุณภาพอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากอาจารย์ได้ให้คำปรึกษาแนะนำการทำวิทยานิพนธ์/ค้นคว้าอิสระอย่างใกล้ชิด มีช่วงเวลาให้นักศึกษามาพบอาจารย์ที่ปรึกษาได้ชัดเจน อย่างไรก็ตามมีรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่น คือ การจัดกิจกรรมส่งเสริมความรู้และทักษะการเขียนบทความวิจัยมีความเหมาะสม ซึ่งเป็นประเด็นที่คณะกรรมการบริหารหลักสูตรควรต้องปรับปรุงแก้ไขต่อไป

5. การประเมินด้านการให้บริการของมหาวิทยาลัย แม้ในภาพรวมด้านการให้บริการของมหาวิทยาลัยจะมีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแล้ว พบว่ามีข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่น เช่น การจัดส่งเอกสารได้ทันเวลา การแจ้งข้อมูลที่เกี่ยวข้องถึงนักศึกษาได้ทันเวลา การให้บริการตอบคำถามของ One Stop Service และการตอบคำถามของฝ่ายแนะแนว เป็นต้น เหตุที่ได้ผลการวิจัยเช่นนี้ อาจเป็นเพราะระบบการผลิตเอกสาร/ตำราที่ไม่ตรงตามกำหนดเวลา ทำให้ฝ่ายจัดส่งล่าช้าตามไปด้วย นอกจากนี้ยังรวมถึงการขาดแคลนบุคลากร ขาดแคลนเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพ เป็นต้น ซึ่งคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและผู้รับผิดชอบระดับมหาวิทยาลัยควรได้นำไปเป็นประเด็นในการปรับปรุงแก้ไขต่อไป ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภาพร แนวบุตร (2540) ที่วิจัยประเมินหลักสูตรครุศาสตร์มหาบัณฑิตสาขาวิชา สุขศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย แล้วพบว่า ปัจจัยเบื้องต้นอื่นที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอน ส่วนใหญ่มีความเพียงพอ มีคุณภาพ และมีความสะดวกในการใช้บริการในระดับมาก เช่นเดียวกัน

6. จากการสอบถามข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น เกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอนและการให้บริการของมหาวิทยาลัย ได้ผลทั้งที่เป็นทางบวกที่นักศึกษาและมหาบัณฑิตชื่นชมกับวิธีการจัดการเรียนการสอนที่ช่วยพัฒนาทักษะด้านต่าง ของผู้บริหารได้อย่างดี ขณะที่ผลสะท้อนทางลบเกี่ยวกับการได้รับเอกสาร/ตำราล่าช้า ไม่ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการสัมมนาเสริม/สัมมนาเข้มและการซ่อมรับปริญญา การไม่ได้รับความสะดวกในการขอคืนเงินลงทะเบียนที่ค้างไว้เกิน รวมทั้งเรื่องเกี่ยวกับความล่าช้าในการทำบัตรนักศึกษา ซึ่งผลสะท้อนดังกล่าวตรงกับผลการสำรวจเชิงปริมาณและตรงกับข้อมูลเชิงประจักษ์ที่ผู้วิจัยรับทราบในฐานะบุคลากรที่ปฏิบัติงานในมหาวิทยาลัย

7. จากผลการสนทนากลุ่ม ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิเสนอให้ปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและสนองต่อแนวโน้มในอนาคต ปรับปรัชญา วัตถุประสงค์ โครงสร้างของหลักสูตร เนื้อหาสาระในชุดวิชา ให้สนองต่อเกณฑ์ที่สำนักงานการอุดมศึกษา และคุรุสภากำหนด ข้อเสนอแนะดังกล่าวตรงกับความต้องการของคณะกรรมการบริหารหลักสูตร โดยประสบการณ์และความเชี่ยวชาญของผู้ทรงคุณวุฒิช่วยให้ได้ข้อเสนอแนะที่ชัดเจน รอบคอบ สร้างสรรค์และมีทิศทางดียิ่งขึ้น ซึ่งข้อเสนอแนะหลายประการของผู้ทรงคุณวุฒิสอดคล้องกับข้อเสนอแนะของกลุ่มอาจารย์ประจำหลักสูตร มหาวิทยาลัย นักศึกษา และผู้ใช้มหาวิทยาลัยที่ดำเนินการสำรวจด้วยแบบสอบถามไว้ก่อนหน้านี้อแล้ว

ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้

ในส่วน of ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้นี้ เป็นข้อเสนอแนะที่ครอบคลุมข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงหลักสูตร และข้อเสนอแนะเพื่อการบริหารจัดการหลักสูตร ดังต่อไปนี้

1. ควรปรับหลักสูตรให้มีโครงสร้าง สาระความรู้ ประสบการณ์ ให้เป็นไปตามมาตรฐานของหน่วยงานที่มีหน้าที่กำกับการดำเนินงานและมาตรฐานขององค์การวิชาชีพ(คุรุสภา) กำหนดโดยครบถ้วน
2. ควรมีการประเมินความต้องการและความพึงพอใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อการประกันคุณภาพหลักสูตรและเพื่อการบริหารจัดการดำเนินงานตามหลักสูตรให้ทันกับความเปลี่ยนแปลง
3. ควรบริหารจัดการให้การดำเนินการตามหลักสูตรเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องอัตราส่วนของอาจารย์ ต่อ นักศึกษา
4. ควรคงลักษณะที่เป็นจุดแข็งและจุดเด่นของหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาบริหารการศึกษาไว้ เช่น การบูรณาการชุดวิชาให้ส่งเสริมสอดคล้องกัน ไม่ซ้ำซ้อน และสนองต่อมาตรฐานของคุรุสภา
5. ด้านประมวลสาระชุดวิชา ที่มีผลการประเมินเรื่องการทำ ความเข้าใจได้ง่ายมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่น นั้น กรรมการบริหารหลักสูตรควรทบทวนวิธีการเรียบเรียง การให้ตัวอย่างให้เป็นรูปธรรม เพื่อให้ นักศึกษาสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองได้ดียิ่งขึ้น
6. ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน โดยผ่านการสัมมนาเสริม/สัมมนาเข้ม ด้านที่ผู้เรียนเห็นว่ามีความเหมาะสมมากที่สุด เพราะช่วยให้ผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์กับอาจารย์และเป็นโอกาสให้ได้ซักถามข้อสงสัยให้แจ่มแจ้ง ดังนั้น หลักสูตรควรรักษาจุดเด่นเรื่องนี้ไว้
7. ด้านการจัดการเรียนการสอนด้วย e- Learning ซึ่งมีผลการประเมินต่ำกว่าด้านอื่น เนื่องจาก ระบบไม่เสถียร เข้าถึงได้ไม่สะดวก ใช้งานได้ยาก การมีปฏิสัมพันธ์กับอาจารย์ไม่เป็นไปตามกำหนด และการไม่ได้รับผลย้อนกลับจากอาจารย์อย่างทันที่ ขณะที่มหาวิทยาลัยมีนโยบายให้นำ e - Learning มาทดแทนการสัมมนาเสริมให้มากขึ้น ดังนั้นมหาวิทยาลัยควรพัฒนาระบบอินเทอร์เน็ตให้มีความเสถียร ใช้โปรแกรม e - Learning ที่ง่ายต่อการ ใช้ มีระบบกำกับให้ผู้สอนให้ผลย้อนกลับต่อนักศึกษาอย่างทันที่ และควรทบทวนนโยบายการใช้ e-Learning ทดแทนการสัมมนาเสริม โดยเฉพาะผู้เรียนที่อยู่ในพื้นที่ที่ไม่มีสาธารณูปโภคด้านอินเทอร์เน็ตให้บริการ

8. จากผลการประเมินที่พบว่า การให้บริการของมหาวิทยาลัยในหลายเรื่องมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่น เช่น การจัดส่งเอกสาร/ตำราถึงมือนักศึกษาล่าช้า การไม่แจ้งข่าวสารให้ทันเวลา การตอบคำถามที่ไม่ชัดเจน ไม่มีผู้รับผิดชอบในการตอบคำถาม หรือให้คำปรึกษา ฯ มหาวิทยาลัยควรปรับปรุงระบบการดำเนินงานดังกล่าวให้สามารถให้บริการนักศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

9. ควรรักษาจุดเด่นด้านบริการไว้ เช่น ระบบการลงทะเบียนออนไลน์ การลงทะเบียนและชำระค่าลงทะเบียนผ่านหลายช่องทาง เนื่องจากนักศึกษาเห็นว่าเป็นระบบที่ มสธ. ทำได้อย่างดี และควรพัฒนาให้ดียิ่งขึ้นไปอีก

10. จากผลการวิจัยที่พบว่า นักศึกษาได้รับการฝึกให้เขียนบทความวิจัยน้อยกว่าข้ออื่น ทั้งที่เป็นเกณฑ์บังคับให้นักศึกษา(แผน ก.) ต้องเผยแพร่บทความวิจัยจึงจะจบการศึกษาได้ และ มหาวิทยาลัยส่งเสริมให้นักศึกษาบัณฑิตศึกษาทุกคนควรเผยแพร่ผลงานวิจัย ดังนั้น หลักสูตรและสำนักบัณฑิตศึกษาควรจัดให้มีการฝึกการเขียนบทความวิจัยที่ถูกต้องและมีคุณภาพให้กับนักศึกษابัณฑิตศึกษาทุกคน

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการวิจัยเพื่อประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาบริหารการศึกษา ทุกๆ 5 ปี เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการปรับหลักสูตรให้ทันสมัย สอดคล้องกับความต้องการของผู้เกี่ยวข้อง สนองต่อความเปลี่ยนแปลงของสภาพสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ การศึกษา และเทคโนโลยี

2. ควรมีการวิจัยโดยเปรียบเทียบหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาบริหารการศึกษา กับสถาบันการศึกษาอื่นที่เปิดสอนหลักสูตรนี้

3. ควรวิจัยถอดบทเรียนของนักศึกษาที่ประสบความสำเร็จในการศึกษาและประสบความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา/การศึกษา เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการบริหารหลักสูตรและเป็นตัวแบบให้กับนักศึกษารุ่นหลัง

4. ควรวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการศึกษาในหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาบริหารการศึกษา ทั้งเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ เพื่อนำมาใช้เป็นข้อมูลในการปรับการบริหารหลักสูตร

เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์. (2539). **การพัฒนาหลักสูตร: หลักการและแนวปฏิบัติ**. กรุงเทพฯ: อลีน เพลส.

ธีรศักดิ์ อุ่นอารมณเลิศ และคณะ. (2560). “การประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร”. วารสารวิชาการ Veridian E-Journal ปีที่ 9 ฉบับที่ 3 (กันยายน – ธันวาคม 2559): 489-506.

พรรณพนัช จันทา และ อัจฉริยา ปราบอริพ่าย (2558). “ปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาโท ที่มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์”. วารสารวิชาการ Veridian E-Journal ปีที่ 8 ฉบับที่ 1 (มกราคม – เมษายน 2558): 291-318.

วรพรรณี เผ่าทองสุข และคณะ. (2553). “การประเมินหลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาจุลชีววิทยา
อุตสาหกรรม พ.ศ.2549 คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี.” กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ.

วิชัย วงษ์ใหญ่. (2525). **การพัฒนาหลักสูตรและการสอนมิติใหม่**. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.

วิไลวรรณ วิภาจักษณ์กุล. (2551). **การประเมินหลักสูตรของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์**.

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์.

ศิริณา จิตต์จรัส และ คณะ. (2560). “แนวทางการจัดการศึกษาต่อเนื่องในสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย”.

วารสารวิชาการ Veridian E-Journal ปีที่ 10 ฉบับที่ 1 (มกราคม – เมษายน 2560): 313-331.

สำนักวิชาการ. (2543). **เทคนิคการประเมินหลักสูตร**. นนทบุรี: ฝ่ายพัฒนาหลักสูตรและการสอน

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

สิรินทร์ ลัดดาภิรมย์ บุญเชิดชู และคณะ. (2559). “การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษา

ปฐมวัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร”. วารสารวิชาการ Veridian E-Journal ปีที่ 9

ฉบับที่ 3 (กันยายน – ธันวาคม 2559): 557-572.

สุภาพร แนวบุตร (2540). “การประเมินหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสุขศึกษา คณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์

มหาวิทยาลัย.” วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาบริหารการศึกษา หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2554. สาขาวิชา

ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

ภาษาต่างประเทศ

Schaffarzaick, J.and D.Hampson. (1975). **Strategies for Curriculum Development**. California:

McCutehan Publishing Corporation.